

Rozhovor – Richard Capel

1) Richard, dovoľ, aby som sa Ti v prvom rade v mene členov KPP poďakoval, že si prijal naše pozvanie a posudzoval na našej klubovej výstave. Prvú otázku by som rád smeroval k miestu klubovej výstavy, ktorú sme v Letohrádku Svatý Vojtěch organizovali po prvý raz, je to podľa teba vhodné miesto pre našu klubovku?

Jedná sa o vsutku perfektné miesto pre klubovú výstavu. Nikdy nezabudnem na krásny, pohodlný veľmi originálny hotel. Čo sa týka výstavného kruhu, poskytoval dostatočne veľký priestor na posúdenie pohybu vystavovaných psov. Skutočne nemôžem nič vytknúť miestu výstavy a odporúčam, aby ste si ho zachovali i do budúcnosti.

2) Aké sú tvoje dojmy z návštevy Českej republiky?

S manželkou sme vašu krajinu navštívili prvýkrát a už teraz uvažujeme o jej ďalšej návšteve, keďže som bol nadšený z ľudí a zo všetkého, čo som u vás videl. Moja prvá návšteva vašej krajiny bola báječná, a to najmä vďaka vám všetkým.

3) Prekvapil ťa vysoký počet prihlásených psov?

Áno, je pre mňa veľkou ctou, že prišiel taký počet vystavovateľov, som veľmi rád, že som mohol zhladať také množstvo psov z vašej krajiny a taktiež si veľmi vážim početnú účasť zahraničných vystavovateľov. Je to jednoducho druhé Argeles (*v Argeles-Gazost organizuje francúzsky klub RACP najväčšiu výstavu pyr. plemien na svete – pozn. prekladateľa*).

4) Čo sa týka úrovne vystavených psov – bola lepšia alebo naopak horšia vzhľadom na tvoje očakávania?

Úroveň pyrenejských horských psov a pyrenejských mastinov bola zhodná s úrovňou v Argeles, teda svetová kvalita. Úroveň českých psov je vysoká, vidno za ňou prácu, úsilie a selekciu v chove. Videl som len veľmi málo psov s nedostatkami v type. Samozrejme niektoré jedince boli priemerných kvalít, avšak i s nimi sa dá pracovať na základe toho, čo som u vás videl. Odporúčam, aby ste na ich doplnenie použili v chove zahraničných jedincov, avšak iba výnimočných kvalít, keďže úroveň v českej republike je natoľko vysoká, že moje odporúčanie nepovažujem za nutnosť.

Za priemer by som označil úroveň pyrenejských ovčiakov a katalánskych ovčiakov, u prvého spomenutého plemena by som zvolil pomenovanie slabší priemer s výnimkou feny šampiónky, ktorá bola veľmi vysokej kvality podobne ako jedince z Pyrenejí pred 20 rokov. Chápem, že je veľmi ťažké pracovať s týmito plemenami, keďže sú u vás naozaj málopočetné a odporúčam sledovať prácu v iných krajinách, aby ste sa mohli zlepšiť.

5) Prejdime konkrétnejšie k jednotlivým plemenám. Čo sa ti páčilo? Na čom treba pracovať? Aké sú tvoje odporúčania?

Pyrenejský horský pes.

Bol som skutočne veľmi milo prekvapený. Odporúčam, aby ste pokračovali v uprednostňovaní typu. Pozor na výraznejší stop – vždy musíme pamätať na štandard, ktorý hovorí o miernom sklone. Ďalej by sa dala skritizovať, ale skutočne len u málo jedincov, užšia lebka a hrudník, nie je jednoduché to zlepšiť, treba skúsiť použiť iných psov v chove. Čo sa týka typu, musíte dbať na detaily, ktoré dodávajú psovi prvky noblesy, a to správne proporcie hlavy (dĺžka a šírka lebky, dĺžka papule o niečo kratšia ako dĺžka lebky, správne vyplnenie priestoru pod očami), ďalej musíme dbať na oči mandľového tvaru (nesmú byť príliš malé ako u potkana, ale ani príliš veľké). Samozrejme, sú tu aj iné detaily, ako napríklad uši, ktoré majú byť pomerne malé a doslova prilepené k hlave. Ak ich pes príliš dvíha nad úroveň oka, alebo „otvára“, stráca eleganciu. Sú to detaily, ale pokiaľ ich pes nemá, vzdáľuje sa od ideálneho pyrenejca. Ďalším takýmto detailom je krk, pretože práve krátky krk narúša celkový dojem. Nezabúdajme na správnu hrúbku kostry, pozor, nehovorím o celkovej veľkosti, ktorá nie je nutná, pokiaľ je pes v rámci štandardu. K elegancii prispieva aj klesavá línia chrbta (construction montante), ktorá však nie je nevyhnutná. Pes dobrých proporcií, správnej dĺžky tela a končatín so správnu líniou chrbta je elegantný.

Pyrenejský ovčiak

Čaká vás ešte veľa práce. Prioritou u tohto plemena by mala byť povaha. Nemali by ste v chove používať jedince s nedostatočnou kostrou. Nezabúdajte na dôležitosť správnej hlavy. Toto plemeno má vykazovať všetky znaky psa strednej veľkosti (malej v rámci ovčiakov) s maximom energie. Je to pes stavaný na tvrdú prácu počas dlhého časového obdobia. Má byť vždy pripravený pracovať, vždy v pohybe a musí budiť dojem neúnavnosti. Je to skutočne multifunkčný pes na prácu s ovcami, kravami či kozami.

V súčasnosti môžeme v Pyrenejách vidieť pri ovčích stádach skôr Borderkólie, avšak na pasenie kráv sa viac využíva pyrenejský ovčiak kvôli povahe a energii. Práve zo spomenutého dôvodu nesmie budiť dojem ťažkopádnosti, ale ani prílišnej ľahkosti. Základom a prioritou u tohto plemena je pohyb, ktorý je pre toto plemeno veľmi typický (pohyb ovčiackeho psa) s hlavou nesenou v úrovni chrbta resp. mierne vyššie pri rýchlom pohybe. Musíme sa vyhnúť pohybu s hlavou hore, ktorý je možno typický pre výstavy, avšak nie pre plemeno. Základom je správny rozsah v pohybe.

Pyrenejský mastin

Napriek tomu, že bolo prihlásených iba málo jedincov mám pocit, že viete, čo je dobrý mastin. Pes z triedy mladých je veľmi typický jedinec a pokiaľ bude mať vo veku 18 mesiacov zdravé kĺby, mali by ste ho čo najviac využívať v chove. Pes s menom Amigo má veľmi typickú hlavu, ktorá sa mi veľmi páčila, avšak odporúčam ho používať v chove so silnými fenami. Snáď jediný, čo vám môžem odporučiť

vo všeobecnosti je nehnať sa za veľkosťou, ale dbať na správnu hrúbku kostry, celkovú stavbu tela a hlavu. Treba sa vyhnúť krátkym predným nohám, ktoré kazia chrbtovú líniu a dojem z pohybu. Nezabúdajme, že sa jedná o taktiež pracovné plemeno.

Katalánsky ovčiak

Je ťažké vytvoriť si celkový názor z hľadiska menšieho počtu prihlásených. Nezaznamenal som však žiadne vážne nedostatky. Videl som u vás jedince správnej veľkosti a správnych proporcií s dobrými hlavami (pozor na plochú lebku, ktorá je častou vážnou vadou). Mohli by ste však ešte vylepšiť hlavy, pretože príliš dlhá papuľa, kazí celkový výraz. Správna pigmentácia u tohto plemena musí byť rýdzo čierna. Osobne preferujem psy rustikálneho vzhľadu. Na výstave u vás som videl správne psy, avšak chýbala im iskra.

6) Si chovateľom pyrenejských horských psov, aké boli tvoje začiatky? Predstav nám tvoj chov v súčasnosti...

Majiteľom pyrenejského môjho prvého pyrenejského horského psa som stal v roku 1974. Pokračovať v tejto záľube však nebolo ľahké, keďže som v 1977 nastúpil na vojenskú akadémiu, preto vďačím za pomoc najprv mojim rodičom a neskôr manželke. Neskôr som sa stal poručikom v pozemnom vojsku, čo mi nedovoľovalo vlastniť viac ako jedného psa samca. členom francúzskeho klubu RACP som sa stal v roku 1983. Z dôvodu, že pre mňa v tomto čase nebolo ľahké vlastniť pyrenejské horské psy, venoval som sa 12 rokov pyrenejským ovčiakom. S fenou PO dlhosrstého Valmy de Thomas de Garenne a s krátkosrstým harlekínom Ducom som získal titul francúzsky šampión. Mojhi samci pyrenejského horského psa pochádzali od chovateľky z chovu de Marboré (Clémentine Assibat), ďalej z chovu de Poeymayou (Lamazou Betbeder) a z CHS du Neouvielle (jednalo sa o vrh po mojom spovi Eole de Poeymayou). Výnimočným psom bol Biados de Alba de los Danzantes, šampión Francúzska, Španielska, Monaka, medzinárodný šampión a Svetový víťaz zo Štokholmu 2008. Keď som v 2004 s hodnosťou plukovníka odchádzal na dôchodok, chcel som sa stať rozhodcom, v čom ma podporilo aj RACP, avšak naša francúzska kynologická organizácie nie, a to z dôvodu, že som nechoval. Takže som jednoducho musel začať chovať, čo bolo pre mňa veľkým prínosom, keďže som lepšie spoznal plemeno. Výstavám sa v súčasnosti venujem len zriedka, a to z dôvodu, že som pomerne známy ako chovateľ a rozhodca, takže nechcem svojou prítomnosťou obťažovať iných vystavovateľov, pretože by to nebolo príliš spravodlivé. V súčasnosti vlastním 5 fien a budem mať aj jedného samca, ktorý zastúpi Biadosa. V chove veľa spolupracujem so známymi z rôznych krajín. Pre chov je veľmi dôležité často opustiť krajinu a hľadať iné krvné línie v zahraničí.

V chove mám dva ciele: zachovať typickosť, ktorú som spoznal v Pyrenejách v sedemdesiatych rokoch a snažiť sa o čo najlepší chov, keďže žijem v Pyrenejách, kde prichádza množstvo jedincov zo zahraničia hľadajúc typické jedince.

7) Aký bol konkrétny dôvod, pre ktorý si sa stal rozhodcom?

Chcel som slúžiť plemenu, prispieť k tomu, aby sa nestratil pôvodný typ a poradiť ľuďom na základe mojich skúseností.

8) Prejdime k prevedeniu psa na výstave, aké sú najčastejšie chyby, ktorých sa dopúšťajú vystavovatelia?

Najprv by som rád odpovedal vo všeobecnosti a hovoril o chybách, ktorých sa dopúšťajú vystavovatelia na veľkých výstavách, napr. na Svetovej výstave. Profesionálni handleri menia svet psov a pomáhajú im k tomu práve niektorí rozhodcovia tým, že uprednostňujú show (prezentácia, pohyb, kúpanie a strihanie psa) pred správnym typom. Je to mimoriadne negatívny jav, keďže sa zabúda na typ a dochádza k negatívnemu vývoju plemien. Keď sledujem BIS program zo svetovej výstavy, mám pocit, že všetky plemená idú rovnakým smerom. Nenávidím prístup istých rozhodcov, že toto dopustia, samozrejme do hry vstupuje otázka, či vôbec poznajú správny typ.

Čo sa týka vašej krajiny, vystavovateľom by som odporučil snáď iba jednu vec, aby sledovali počas predvedenia vlastného psa a zároveň rozhodcu a jeho pokyny!

Vystavovateľ musí pripraviť psa na výstavu ešte v mladom veku. Výstava vo všeobecnosti predstavuje pre psa stres. Dobré predvedenie je, pokiaľ sa pes v cudzom prostredí výstavy predvedie čo najkrajšie ako doma v čo najlepšom pohybe, aby rozhodca mohol vidieť 100% z jeho kvalít, nielen 10%. Často počúvam na výstavách: psík sa doma predvádza pekne... áno, ale musí sa predviesť aj na výstave a to možno dosiahnuť len optimálnou prípravou na výstavu.

U všetkých štyroch plemien platí to isté, je potrebné, aby ukázali správny rozsah pohybu a toto sa dá tiež aspoň čiastočne nacvičiť.

Množstvo vystavovateľov až veľmi využíva vodítko. Pes by sa mal predvádzať prakticky sám v pohybe bez toho, aby ho vystavovateľ ťahal. Je potrebné nacvičiť, aby sa pes prispôbil kroku vystavovateľa, jeho rozsahu.

Pamätajte prosím na to, že pyrenejské plemená sa nekúpu, je potrebné ich len dôkladne vyčesať!

10) Tvoj odkaz na záver pre členov KPP...

Ďakujem za vašu pohostinnosť, príjemný pobyt u vás a dôveru, ktorú ste do mňa vložili. Máte v rukách výnimočné plemená, preto, prosím, zachovávajúte správny typ! Pokračujte aj naďalej v láske a vášni ku krásnym psom. Pre naše plemená je veľmi dôležité, aby sme sa nedelili na výstavné a pracovné línie, pretože by to pre ne znamenalo smrť. Pokračujte vo svojom úsilí, ste na dobrej ceste a mnohým krajinám môžete ísť príkladom. Nevzdávajte sa, aj keď je veľmi ťažké sa zlepšovať a ľahšie je prehrať. Na základe mojich skúseností nie je ťažké dostať sa na dobrú úroveň, ale je veľmi ťažké si ju udržať! Ďakujem za všetko!

Překlad: Mgr. Kapusta Peter